«8D03101 – Әлеуметтану» білім беру бағдарламасы бойынша
философия докторы (PhD) дәрежесіне іздену үшін ұсынылған
ТЛЕНЧИЕВА ШЫРЫН МУРАТКЫЗЫНЫҢ
«Қазақстандағы бақыт деңгейінің әлеуметтанулық өлшемі (қалалық және ауылдық елді мекендер мысалында)»
тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми

РЕЦЕНЗЕНТТІҢ ЖАЗБАША ПІКІРІ

р/н №	Өлшемшарттар	Өлшемшарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсету)
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:	Диссертациялық зерттеу Қазақстан Республикасы Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен «Әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар саласындағы зерттеулер» бағытына сәйкес келеді. Диссертациялық жұмыстың тақырыбы («Қазақстандағы бақыт деңгейінің әлеуметтанулық өлшемі (қалалық және ауылдық елді мекендер мысалында)») жоғары деңгейде өзекті әрі заман талабымен үндес келеді. Бұл тақырып ҚР-ның стратегиялық құжаттарында, атап айтқанда Ұлттық жобалар, өңірлерді дамыту жөніндегі Мемлекеттік бағдарламаларда және қоғамдық сананы жаңғырту жөніндегі стратегиялық жоспарларда көрсетілген міндеттерді іске асыру үшін қажетті адамның әлеуетін нығайтуға, халықтың өмір сүру сапасын арттыруға, әлеуметтік қанағаттану деңгейінің артуына байланысты қойылған. Жұмыста қарастырылған мәселелер еліміздің түрлі аймақтарындағы тұрғындар арасындағы құрылымдық теңсіздіктерді анықтау арқылы әлеуметтік ахуал мониторинг жүйесін жетілдіруге ықпал етеді. Осылайша, тақырып мемлекеттік бағдарламаларды жүзеге асыруға арналған ғылыми ізденістердің негізгі бағыттарын толығымен қамтиды.
		1) диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету);	Диссертациялық зерттеу тақырыбы Қазақстан Республикасында ғылымды дамытудың басым бағыты болып табылатын «Елдің зияткерлік әлеуетін, адами капиталын және халықтың әлеуметтік игілігін дамыту (әлеуметтік-гуманитарлық зерттеулер)» бағытына сәйкес келеді және ол Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссиямен бекітілген. Ұсынылған зерттеу азаматтардың өмір сапасын,

		2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауын көрсету); 3) диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.	әлеуметтік көңіл-күйін және субъективті әл-ауқатын талдаумен тығыз байланысты, бұл елдің дамуының негізгі ресурсы ретінде қарастырылатын әлеуметтік-экономикалық саясатты жетілдіру және адами капиталды нығайту жөніндегі стратегиялық міндетке толық сәйкес келеді. ВНТК-ның басым бағыттары аясында әлеуметтік теңсіздікті төмендетуге, өңірлік тепе-теңдікті қамтамасыз етуге және өмірге қанағаттану деңгейін арттыруға бағытталған ғылыми әзірлемелердің маңыздылығы ерекше атап өтіледі. Бұл аталған зерттеудің негізгі мазмұнын құрайды. Сонымен қатар, диссертация 2024–2026 жылдарға арналған «Жас ғалым» байқауы бойынша №AP22686408 «Қазақстан халқының бақытына әсер ететін факторлардың аймақтық тұрғыдан салыстырмалы талдауы» атты жобасы шеңберінде орындалған.
2.	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін **қосады** /қоспайды, ал оның маңыздылығы **ашылған** /ашылмаған.	Тленчиева Ш.М. докторлық жұмысының ғылыми мәні зор және қазақстандық әлеуметтану ғылымына елеулі үлес қосады. Автор жүйелі түрде субъективті әл-ауқат феномені жайлы әлеуметтік-экономикалық және мәдени өзгерістер аясында кешенді пайымдау ұсынып отыр, бұл зерттеуге жаңаша көзқарасты қалыптастырады. Сонымен қатар, зерттеуде Қазақстанның әртүрлі аймақтары мен елді мекендерінің тұрғындары арасында бақыт деңгейін анықтайтын факторлар анықталып, осы саладағы отандық зерттеулерде бұрын-соңды болмаған жүйелік және аймақтық зерттеулерге нақты толықтырулар енгізіледі. Ғылыми құндылығы жұмыста теориялық деңгейде айқын көрінеді. Халықаралық және отандық әдебиеттердің негізінде автор субъективтік әл-ауқат мәселелерін зерттейтін дәстүрлі тәсілдерді жаңғыртты, Дюркеймнің классикалық социология қағидаларын, Патнемнің әлеуметтік капитал теориясы тұжырымдамасын, Хофстедтің мәдениеттік құндылықтар моделін, сондай-ақ қазіргі заманғы бақыт теорияларын қолданып, тұтас талдау шеңберінде субъективтік бақыттың құрылымы мен оның қалыптасу жағдайларының күрделі механизмін көрсетті. Эмпириялық тұрғыдағы үлесі де айтарлықтай. Ғылыми еңбекте халықаралық дерекқорлардың мәліметтері (World Values Survey, Gallup World Poll, World Database of Happiness) пайдаланылып, сонымен бірге ауқымды республикалық іріктеме жүргізілді, бұл зерттеулердің нәтижелерінің

			сенімділігі мен дәйектілігін арттырды. Әсіресе соңғы жылдардағы мәліметтер (2017–2023 жж., N=11 951) талданған, бұған қоса мәдени құндылықтар мен жергілікті ерекшелікті көрсететін арнайы сауалнамалар жүргізілген, бұл жұмыстың эмпирикалық негізін едәуір кеңейтті. Жұмыстағы статистикалық әдістердің кең спектрлі қолданылуы (факторлық, регрессиялық, кластерлік талдау әдістері) субъективті әл-ауқаттың құрылымдары мен факторлары жөнінде объективті қорытынды жасауға мүмкіндік берді. Зерттеу нәтижесі экономикалық көрсеткіштердің бақытқа тікелей емес әсері болатынын дәлелдеді, сондай-ақ әлеуметтік капитал, мәдени құндылықтар, өмір сүру жағдайын бағалау секілді аспектілердің маңызын ашып көрсетеді, бұл еңбек өнімділігінің жоғарылығының бір дәлелі. Сонымен, Тленчиеваның докторлық жұмысы жан-жақты, сапалы және әдістемелік жағынан негізделген еңбек болып табылады, ол қазақстандық қоғамда қалыптасқан әлеуметтік процестерді терең түсіну үшін қажет теориялық және әдіснамалық тәсілдермен жабдықталған және елдегі субъективтік әл-ауқат мәселесі бойынша іргелі ғылыми жетістіктерге қол жеткізеді.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: **1) жоғары;** 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған.	Диссертациялық жұмыс өзінің ғылыми аппаратының сауаттылығымен ерекшеленеді, зерттеу барысы жүйелі түрде дамып, автордың жеке ғылыми ізденісінің тәуелсіздігін айқын көрсетеді. Автордың ұсынылған идеялардың қисындылығы, қолданылатын әдістердің нақтылы тағайындалуы, сондай-ақ эмпирикалық материалдар мазмұнының байлығы оның ғылыми ойлау дағдыларына ие екендігін, зерттеу әдістемесінің логикадан ауытқушылықсыз жүруін және ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу кезінде өзіндік ұстанымы болғанын айғақтайды. Тәжірибелік бөлімде автор өзін-өзі басқару қабілеті жоғары деңгейде байқалады. Эмпирикалық база жасақтау үдерісінде белсенді қатысу көрсетті: сауалнама сұрақтарын құрастыру, өлшем бірліктерін әзірлеу және алынған мәліметтерді статистикалық өңдеу тәсілдері автордың алдына қойған міндеттерін шешу үшін жеткілікті көлемде пайдалана білді. Статистикалық әдістердің кең ауқымын қолдана отырып (сипаттамалы талдау, корреляциялық талдау, факторлық және кластерлік талдау), автор алған нәтижелерді мұқият талдады, олардың мәнін

			теориялық тұжырымдарға сүйене отырып түсіндірді. Сондай-ақ автор дербес ғылыми гипотеза ұсынды, олар теориялық тұғырға негізделіп, эмпирикалық деректермен тексерілді. Ашық қалдырылған мәселелер шешімін тауып, жұмыстың жаңалықтарының қатарына қосылды. Соның нәтижесінде еңбек әлеуметтік процестің теориялық-әдістемелік түсінігін кеңейтуге қосқан елеулі үлес болды. Жалпы алғанда, диссертацияның жоғары дәрежеде орындалғаны айқын көрініп тұр. Оған ғылыми жұмыстарды орындау барысындағы теориялық талдаудың тереңдігі, әдістің орынды таңдауы, проблеманы қоюдағы креативтілік, тәжірибенің дұрыс ұйымдастырылуы дәлел болады. Автордың дербес жазуы деңгейі жоғары деп бағаланып, жұмысты орындаудың жоғарғы үлгісін көрсетіп отыр.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: **1) негізделген;** 2) ішінара негізделген; 3) негізделмеген.	Диссертациялық жұмыстың өзектілік негіздемесі жүйелі түрде құрылған, бұл бүкіл жұмыстың ішкі біртұтастығын қамтамасыз етеді. Автор субъективті әл-ауқат мәселесіне бүгінгі күннің әлеуметтік-ғылыми үрдістері аясында қарап, адамдардың тұрмыс сапасын бағалау ғана емес, сонымен қатар бақыт сезімі мен өмірге қанағаттану дәрежелерін ескеретін кешенді тәсілді қолдану қажеттілігін көрсете біледі. Автордың пікірінше, әлемдегі және қазақстандық әлеуметтану ғылымдарында субъективті бақыт мәселесіне деген қызығушылық соңғы жылдары күрт өсті, бұл аталған бағыттың ғылыми танымның алдыңғы қатарында тұрғандығын айғақтайды. Қазақстанда қарқынды қала халқының өсуі, құндылықтық бағдарлардың өзгеруі, отбасылық мінез-құлық үлгілерінің түрленуі, діни сенімнің сипаты мен әлеуметтік институттарға сенімнің өзгеруі субъективті әл-ауқат көрсеткіштерінің жаңа құрамдас бөліктерін қалыптастырады. Осы себепті автор субъективті әл-ауқаттың индикатор ретіндегі рөлі қоғам өмірінің барлық аспектілерімен тығыз байланыста екендігі туралы дәйекті дәлел келтіреді. Әсіресе автордың отандық әдебиетте мұндай мәселені кешенді зерттеген зерттеулердің жоқтығынан туындаған теориялық зерттелмеушілік кемшіліктерді анықтап, оларды толтыруға ұмтылу фактісі жұмыстың өзектілігін айқындай түседі. Еңбек субъективті әл-ауқаттың экономикалық, әлеуметтік, мәдени және аумақтық ерекшеліктерін кешенді зерттеуге ұмтылғандықтан, оның

			маңыздылығын барынша арттыра түседі. Сондай-ақ өзектіліктің саяси-практикалық аспектісін де автор жете қарастырады. Мемлекет саясаты деңгейінде халық өмірінің сапасын жақсарту, әлеуметтік әділдікті қамтамасыз ету және тұрақты қоғам құру міндеті алға қойылады, осыған орай субъективті әл-ауқат көрсеткіші әлеуметтік-саяси басқару жүйесінде маңызды рөл атқарады. Автордың көрсеткендері бойынша, зерттеу нәтижелері әртүрлі деңгейдегі әлеуметтік саясат бағдарламаларының құрылымын жетілдіру үшін пайдалы болып табылады. Сондықтан, жалпы алғанда, жұмысқа берілген өзектілікті негіздеу толыққанды, жүйелі түрде жасалған, ол жұмыстың ішкі бірлігіне берік негіз қалады.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды: **1) айқындайды;** 2) ішінара айқындайды; 3) айқындамайды.	Диссертациялық жұмыстың мазмұны «Қазақстандағы бақыт деңгейінің әлеуметтанулық өлшемі (қалалық және ауылдық елді мекендер мысалында)» атты тақырыпты толықтай айқындап, зерттеу нысанындағы мәселенің эволюциясын айқындап береді. Мазмұнда теориялық база мен эмпирикалық талдау тығыз байланысты көрсетілген. Жұмыстың бірінші бөлігі субъективті әл-ауқатты зерттеу әдістемесі мен теориясына арналған, ал кейінгі тараулар халықаралық және отандық деректер негізінде жүргізілген салыстыруларға, қазақстандықтардың субъективті әл-ауқат деңгейін зерттеуге, сондай-ақ қала мен ауыл тұрғындарының ерекшеліктерін талдауға арналған. Негізгі орын эмпирикалық зерттеулер алады, онда әртүрлі статистикалық әдістер қолданылып, алынған нәтижелер жұмыстағы мақсаттар мен міндеттерге сай келеді. Нәтижесінде диссертация жұмысының мазмұны жүйелі әрі логикалық тұрғыда негізделген.
		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: **1) сәйкес келеді;** 2) ішінара сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді.	Диссертация жұмысының мақсаты айқын, логикалық тұрғыда тақырыпқа сәйкес келеді: «Қазақстандағы бақыт деңгейінің әлеуметтанулық өлшемі (қалалық және ауылдық елді мекендер мысалында)». Негізгі міндет – субъективті әл-ауқаттың құрылымын, оған әсер ететін жеке, әлеуметтік-экономикалық, институционалдық және мәдени факторлар, сондай-ақ қала мен ауыл тұрғындарының ерекшелігін анықтау. Тапсырмалар тақырыптың мазмұнын ашуға ықпал етеді, зерттеу сұрақтары мен гипотезалары нақты ғылыми талдау үшін негіз болады. Диссертация

			құрылымы мақсат пен міндеттерді іске асыру үшін қолайлы ұйымдастырылған.
		4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық байланысқан: **1) толық байланысқан;** 2) ішінара байланысқан; 3) байланыс жоқ.	Диссертацияның барлық бөлімдері өзара логикалық байланыста жасалынған. Құрылым зерттеуді жүйелі дамытуға арналған, әр тарау алдыңғыдан туындайды, ғылыми ойлаудың біртұтастығы мен жалғастығына кепілдік береді. Бірінші бөлімде тақырыптың өзектілігі мен теориялық негіздемелері баяндалған, келесі тараулар субъективті әл-ауқаттың қазақстандық тәжірибесі мен оның динамикасы туралы талдауға арналған. Методологиялық тәсілдерде қолданылатын статистикалық әдістер мақсаттарға сәйкес таңдалып, эмпирикалық нәтижелер теориялық негіздермен дәйектеледі. Қорытынды бөлім зерттеу нәтижелері мен қойылған мақсат-міндеттер арасында логикалық сәйкестікті көрсетеді. Осылайша, жұмыс өзінің тақырыптық тұтастығы мен аяқталғандығын көрсетеді.
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: **1) сыни талдау бар;** 2) талдау ішінара жүргізілген; 3) талдау өз пікіріне емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген; 4) талдау жоқ.	Диссертацияда автор ұсынған қағидаттар мен нәтижелер терең сыни талдаудың негізінде түзілген. Әлеуметтік әл-ауқат мәселелерін зерттеуге арналған қолданыстағы теориялық шешімдерді сын тұрғысынан қайта қарау арқылы автор жаңа индикаторлар жүйесін жасады, онда экономикалық көрсеткіштермен қатар, мәдени құндылықтар, әлеуметтік капитал, отбасы қатынастары және субъективті күтулер де есепке алынды. Бұл ұлттық контексттегі субъективті бақыттың көпқырлылығын неғұрлым толық бейнелейді. Сонысымен диссертация өзіндік талдау тереңдігімен, тұжырымдарының аргументтелуімен және ғылыми жаңалығымен ерекшеленеді.
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен ережелер жаңа ма? 1) толығымен жаңа; **2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);** 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Диссертациялық жұмыстың ғылыми нәтижелері ішінара жаңа (25–75%), маңызды бөлігін толықтырып, жетілдіреді. Жаңалық негізінен екі бағытта көрінеді: Теориялық тұрғыдан: Автор субъективті бақыттың факторларын кешенді түрде зерттейді, оларға әлеуметтік-демографиялық, экономикалық, мәдени құндылықтар мен институционалдық компоненттер кіреді. Мұндай кешендік модель отандық зерттеулерде бұрын толық қалыптаса қойған жоқ.

			Эмпирикалық тұрғыдан: Эконометриялық талдау нәтижелері арқылы экономикалық факторлардың субъективті әл-ауқатқа тікелей емес әсерін дәлелдейді. Басты әсер субъективті бағалаулардан өтеді, ал макроэкономикалық көрсеткіштер бұрынғыдан гөрі аз салмаққа ие болады. Сонымен қатар, автор субъективті әл-ауқаттың аймақтық ерекшеліктері мен қалалық-жазық айырмашылықтарын анықтауға арналған кластерлік талдау жүргізді. Бұл салалардағы айырмашылықтарды түсіндіру үшін әлеуметтік мәртебені, материалдық жағдайы мен отбасылық құндылықтарды біріктіретін модель ұсынылды.
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа ма? 1) толығымен жаңа; **2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);** 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Диссертациялық жұмыстың қорытындылары 70–80 пайыз деңгейде жаңаша қабылданады. Жаңа сипатта мынадай ғылыми нәтижелер аталады: • Теориялық жаңалығы: Автор субъективті әл-ауқаттың факторларын кешенді түрде зерттеп, экономикалық, құндылықтық, институционалдық және әлеуметтік-мәдени детерминанттарды біріктірді. Бұған дейін қазақстандық зерттеушілер мұндай кешенді әдісті қолданбаған еді. • Эмпирикалық жаңалығы: Қалалық және ауылдық жерлердегі субъективті әл-ауқаттың құрамының айырмашылықтарын анықтады. Қала тұрғындары үшін әлеуметтік мәртебе, кәсіби табыс, эмоцияны көрсетуге қойылатын талаптар маңызды болса, ауыл тұрғындары үшін отбасылық қолдау, тұрмыстық жағдайлар, дәстүрлі құндылықтар шешуші мәнге ие екені анықталды. • Региональдық ажырату: Территориялық айырмашылықтар субъективті әл-ауқат деңгейлерінің қалыптасуына елеулі әсер етеді. Диссертацияда өңірлердің субъективті әл-ауқат профилдері белгіленді, бұлар материалдық жағдайға, әлеуметтік мәртебеге, әлеуметтік байланыстарға және құндылықтық бағдарларға тәуелді келеді. • Экономикалық әсерлері: Экономикалық көрсеткіштердің субъективті әл-ауқатқа тікелей емес әсер ететіндігі дәлелденген. Материалдық жағдайдың субъективті бағалауы көбіне материалдық жағдайды бағалау мен әлеуметтік мақұлдау арқылы беріледі.

			• Әлеуметтік капиталдың рөлі: Институционалдық сенімге қарағанда жақын адамдар арасындағы сенім мен әлеуметтік қолдау субъективті әл-ауқатқа көбірек әсер етеді. Сондай-ақ, діни ұстанымдардың әлеуметтік байланыстар мен рухани қанағаттандыру арқылы субъективті әл-ауқатқа ықпалы анықталған. Жаңа тұжырымдар субъективті әл-ауқатты зерттеудің теориялық-теоретикалық көзқарастарын кеңейтуге, сондай-ақ әлеуметтік саясат саласындағы практикалық іс-шараларды әзірлеуді жетілдіруге бағытталған.
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? **1) толығымен жаңа;** 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Диссертациялық жұмыстың басқару шешімдері толығымен жаңа және ғылыми тұрғыда негізделген. Автордың ұсыныстары мынадай жаңалықтардан тұрады: • Қалалық және ауылдық аймақтардағы субъективті әл-ауқат факторларын бөліп алу. Қаланың субъективті әл-ауқат жағдайына кәсіби даму мүмкіндіктері, әлеуметтендіру процесі, психологиялық қысым әсер етеді, ал ауыл аймағында отбасылық қолдауға, тұрмыстық жағдайларға, дәстүрлі құндылықтарға баса назар аударылды. Бұл жерде автор басқару шешімдеріне реттеушілік ұсыныстар енгізді: қалалар үшін кәсіптік өсу мүмкіндіктерін кеңейту, ауылдағылар үшін материалдық жағдайларды жақсартуды ұсынды. • Субъективті әл-ауқат көрсеткіштерінің жүйесі. Автор қазақ қоғамының ерекшелігіне сәйкес әлеуметтік капитал, дін, құндылықтық бағдарлар, әлеуметтік үміттер өлшемдерін ендіре отырып, индикаторларды қалыптастырды. Бұл жүйенің ақпараттық құндылығы жоғары, өйткені ол үкіметтің бақылауы үшін қолдануға ыңғайлы. • Территориялық бөлініс арқылы субъективті әл-ауқат мониторингіне жаңа көзқарас. Автор аймақтарда материалдық жағдай, әлеуметтік мәртебенің қабылдануы, отбасылық байланыстар мен құндылықтардың рөлі қалай әсер ететінін дәлелдеді. Бұл зерттеуден алынған ақпарат басқару шешімдерінде субъектілерді ажыратып қарауға мүмкіндік береді. • Әлеуметтік капиталдың рөлі. Автор бірлескен әлеуметтік бастамаларды ынталандыру, мекемелердің коммуникациясын жақсарту,

			өзара қарым-қатынастарды нығайту үшін әлеуметтік капиталдың мүмкіндігі бар екенін көрсеткен. Осындай әдістер мен нәтижелер автордың менеджмент шешімдерінің жаңашылдығына негіз салады. Бұлар мемлекеттік саясатты тиімді жүргізу үшін қолдануға болатын практикалық ұсыныстар түрінде ұсынылып отыр.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде **негізделген/**негізделмеген (qualitative research (куолитатив ресеч) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).	Диссертациялық жұмыстың қорытындылары ғылыми тұрғыда жақсы негізделген. Автор халықаралық және ұлттық деңгейдегі ірі статистикалық деректер қорына сүйенген, бұл жұмыстың сенімділігін қамтамасыз етті. Диссертацияда халықаралық масштабтағы деректер (World Values Survey, Gallup World Poll, World Database of Happiness) және республикалық санақ деректерінің кеңінен қолданылуы эмпирикалық мәліметті жан-жақты талдау мүмкіндігін ашты. Методологиялық жағынан диссертацияда көптеген статистикалық әдістер қолданылған: корреляциялық, факторлық, регрессиялық және кластерлік талдаулар. Бұл әдістер көмегімен субъективті әл-ауқаттың құрылымдық сипаттамалары айқындалды, әр түрлі факторлардың үлес салмағы анықталды, сондай-ақ аймақаралық профильдер жасалды. Қаланың және ауылдың субъективті әл-ауқат көрсеткіштерінің ерекшеліктері айқындалды. Қалада әлеуметтік мәртебе, кәсіби жетістіктер, эмоцияларды көрсетуге қатысты қысым басым болса, ауылда материалдық жағдай, отбасылық қолдау және дәстүрлі құндылықтар басым болып шықты. Бұл қорытындылар респонденттердің қатарынан алынған статистикалық талдаулар негізінде дәлелденді. Сонымен қатар, экономикалық факторлардың тікелей емес әсерінің статистикалық тұрақтылығы дәлелденді. Автор субъективті байлықты бағалауды талдау арқылы табыс деңгейінің бірден бақыт деңгейіне ықпал етпейтіндігін көрсетті. Байланыстар мен өзара көмек беретін әлеуметтік капиталдың рөлі қосымша зерделенді. Қорыта келгенде, диссертацияның қорытындылары сенімді деректер негізінде алынған, статистикалық талдау арқылы негізделінген және әлеуметтік-мәдени контексті ескере отырып түсіндірілген. Бұл гуманитарлық ғылымдар саласындағы зерттеу үшін жоғары деңгейдегі негізділікті көрсетеді.

7.	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	Әрбір ереже бойынша келесі сұрақтарға жеке жауап беру қажет:	Диссертацияда қорғауға ұсынылған негізгі қағидаттар ғылыми тұрғыдан дәлелді әрі сенімді. Оларды ауқымды эмпирикалық мәліметтер қолдайды, қазіргі заманғы талдау әдістерімен өңделгендіктен қорытындылар объективті әрі сенімді болып саналады. Корреляциялық, факторлық, регрессиялық және кластерлік талдау субъективті әл-ауқат қалыптасу заңдылықтарын ашуға мүмкіндік берді, бұл тұжырымдардың дәлелдігі мен тұрақтылығын айғақтайды.
		7.1 Ереже дәлелденді ме?	
		1) дәлелденді;	
		2) шамамен дәлелденді;	
		3) шамамен дәлелденбеді;	
		4) дәлелденбеді;	
		5) бұл тұжырымда ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	
		7.2 Тривиалды ма?	Қорғау үшін ұсынылатын қағидаттар тривиалды емес. Материалдық жағдайдың тікелей әсері сияқты түсінікті түсіндірмеден асып кетеді, адамның әл-ауқатының қалыптасуы тереңірек механизмдерді ашады. Автор субъективті материалдық жағдайы, мойындау деңгейі мен әлеуметтік рөл адамның субъективті әл-ауқатына объективті кіріс деңгейінен гөрі көбірек әсер ететінін дәл көрсете білді. Бұл тұжырым экономикалық үлгілердегі қарапайым түсініктерге қарама-қайшы келеді және Қазақстанның ахуалында адам өмірінің шынайы жағдайын күрделі әрі шынайырақ түсіну мүмкіндігін ұсынады.
		1) ия;	
		2) жоқ;	
		3) бұл тұжырымда ереженің тривиалды екенін тексеру мүмкін емес.	
		7.3 Жаңа ма?	Негізгі қағидаттарда жаңашылдық басым: қала мен ауыл тұрғындарының субъективті әл-ауқатын қалыптастыратын факторлардың құрылымдық өзгешеліктері анықталды; кластерлік талдау негізінде өңірлік бақыт профильдері жасалды; экономикалық факторлардың субъективті бағамдар арқылы жанама ықпалы көрсетілді; субъективті әл-ауқат қалыптастырудағы әлеуметтік капиталдың, сенімнің, діниліктің және отбасылық құндылықтардың бірегей рөлі бөлініп көрсетілді. Бұндай жүйелі нәтиже отандық социологияда бұрын жарияланбаған еді, сонымен қатар халықаралық зерттеулерді толықтырып, ұлттық ерекшелікті көрсетеді.
		1) ия;	
		2) жоқ;	
		3) бұл тұжырымда ереженің жаңашылдығын тексеру мүмкін емес.	
		7.4 Қолдану деңгейі:	

		1) тар; 2) орташа; **3) кең** 4) бұл тұжырымда ереженің қолдану деңгейін тексеру мүмкін емес. 7.5 Мақалада дәлелденген бе? **1) ия;** 2) жоқ 3) бұл тұжырымда мақаладағы ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	Алынған қағидаттардың қолдану аясының кеңдігі олардың практикалық маңызына байланысты. Нәтижелерді мемлекеттік органдарда жүргізілетін әлеуметтік саясат, өңірлерді дамыту және халықтың өмір сүру сапасын арттыру іс-шараларында қолдануға болады. Бақыт факторларының құрылымдарын ескере отырып жасалған қалалық және ауылдық аумақтарға арналған дифференциалданған ұсыныстар жергілікті халықты нақты қажеттіліктеріне сәйкес бағытталған бағдарламаларды жасауға мүмкіндік береді. Өткен қағидаттар әлеуметтік жоспарлау, қоғам жағдайын бақылау, білім беру бағдарламаларын әзірлеу және социология мен қоғамдық басқару саласындағы мамандар даярлау ісінде айтарлықтай әлеуетке ие.Осылайша, қорғау үшін ұсынылған негізгі қағидаттар дәлелденген, қарапайым емес, жаңа және ғылымда да, тәжірибеде де кең қолданыста болуы мүмкін, бұл PhD дәрежесіне қойылатын талаптарға толығымен сәйкес келеді. Иә. Қорғауға ұсынылған тұжырымдардың барлығы ізденушінің Scopus және отандық рецензияланған журналдарда жарық көрген мақалаларында дәлелденген. Бұл жұмыстар дербес ғылыми зерттеу ретінде бағалауға толық негіз береді.
8.	Дәйектілік қағидаты. Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдіснаманы таңдау – негізделген немесе әдіснама нақты жазылған: **1) ия;** 2) жоқ.	Диссертация әдіснамалық таңдау және эмпирикалық мәліметтерді өңдеу деңгейлерінде сенімділік принципін жоғары деңгейде сақтағанын көрсетеді. Теориялық-әдіснамалық негіздер тақырыпқа сай таңдап алынып, қазіргі ғылыми стандарттарға сәйкес келеді. Әдебиеттер мен әдіснаманы таңдау реті, сауалнама жүргізу, статистикалық талдау әдістері (корреляциялық, факторлық, регрессиялық, кластерлік талдау) ашық баяндалып, мәліметтердің интерпретациясы ғылыми ұстанымдарға сай жүргізіледі. Эмпирикалық деректер халықаралық және ұлттық ақпарат көздерінен алынады, бұлар академиялық қауымдастық тарапынан мойындалған және тексерілген материалдар болып табылады. Сонымен қатар, автор өзі сұрақтар құрастырып, өлшем бірліктер мен анкета құрылымдарын әзірлеген, бұл мәліметтерді жинау үдерісінің сенімділігіне кепіл болды. Сондықтан қолданылған әдіснаманың дұрыстығы,

			мәліметтердің нақтылығы және алынған нәтижелердің сенімділігі жоғары деңгейде.
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған:	Диссертация заманауи ғылыми талдау әдістерін жоғары деңгейде қолданады. Автор корреляциялық, факторлық, регрессиялық және кластерлік талдау секілді статистикалық әдістерді пайдаланды, бұл түрлі масштабтағы деректерден жасырын құрылымдарды, тәуелділікті және өңірлік бақыт деңгейін анықтауға мүмкіндік берді. Статистикалық әдістер сандық социологияда кеңінен танылған, олар сенімді және көпқырлы нәтижелерге қол жеткізуге септігін тигізеді. Есептеу технологиялары қолданылуы есептеулердің дәлдігін, әдістің дұрыс қолданылуын және нәтижелерді көрнекі түрде көрсету мүмкіндігін қамтамасыз етті. Компьютерлік технологиялар көмегімен үлкен көлемдегі деректермен тиімді жұмыс істеуге, нәтижелерді график түрінде көрсетуге және модельдердің тұрақтылығын тексеруге мүмкіндік туды. Нәтижесінде диссертация PhD деңгейіндегі талаптарға сай келеді.
		1) ия;	
		2) жоқ.	
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді):	Диссертация ұсынған теориялық тұжырымдар, үлгілер мен байқаулар өте жақсы дәлелденген. Факторлық талдау арқылы қаланың, ауылдың және өңірлердің субъективті әл-ауқаты құрамаларының ажыратылуын анықтап, теориялық тұжырымдарды дәлелдеді. Регрессиялық талдау арқылы материалдық жағдайы, әлеуметтік мәртебесі, өзара сенім мен отбасы құндылықтарының субъективті әл-ауқатқа әсерін статистикалық тұрғыда көрсетті. Кластерлік талдау арқылы аймақтық ерекшеліктерді зерттеп, аймақтардың өзіндік бақыт үлгілерін ашты. Халықаралық дереккөздермен салыстырылып, сыртқы нақтылықты қамтамасыз етті. Сөйтіп, диссертацияның теориялық тұжырымы заманауи статистикалық әдістер мен репрезентативтік деректер негізінде ғылыми эксперименттің тиісті рәсімдеріне сүйеніп қалыптасқан, бұл PhD дәрежесіндегі талаптарға жауап береді.
		1) ия;	
		2) жоқ.	
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен **расталған** / ішінара расталған / расталмаған.	Диссертация жоғары ғылыми адалдылыққа ие, барлық негізгі тұжырымдар заманауи және сенімді ғылыми әдебиеттерге сүйене отырып жасалған. Классикалық социолог Дюркгеймнің еңбектері әлеуметтік интеграция мен субъективті әл-ауқат арасындағы байланысты көрсетеді. Роберт Патнэмнің әлеуметтік капиталы теориясы адамдардың өзара

			сеніміне мән береді. Эд Динер мен Руут Винховеннің субъективті әл-ауқат тұжырымдамасын қолдана отырып, зерттеу нәтижелерін әлемдік ғылымға сәйкес келтіреді. Сондай-ақ, World Values Survey, Gallup World Poll, World Database of Happiness сынды халықаралық дереккөздерден алынған мәліметтер субъективті әл-ауқат динамикасы мен аймақтық ерекшеліктерді дәйекті түрде көрсетеді. Демек, диссертация ғылыми ортада мойындалған еңбектерге сілтеме жасай отырып, өзекті және сенімді мәлімдемелерге сүйенген.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға **<u>жеткілікті</u>**/жеткіліксіз.	Диссертациядағы әдеби шолу пайдаланылған дереккөздердің толықтылығымен және жеткілікті көлемімен ерекшеленеді. Автор классикалық еңбектерді де, заманауи зерттеулерді де, халықаралық деректер мен ұлттық статистика мәліметтерін де қамтыған. Осылайша, ғылыми жұмыстың негізгі мәселесі, әдіснамасы мен қорытындыларын тұжырымдауға берік негіз қаланды.
9	Практикалық құндылық қағидаты	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы: **<u>1) бар;</u>** 2) жоқ.	Диссертация әлеуметтану ғылымының дамуына елеулі үлес қосады, өйткені заманауи Қазақстанның контексте субъективті әл-ауқат туралы түсінікті кеңейтеді. Негізгі теориялық маңызы мыналарда көрінеді: кешенді концепция қалыптастыру, қолданыстағы теорияларды нақтылау мен дамыту, қалалық пен ауылдық аймақтардағы субъективті әл-ауқатты салыстыру арқылы әлеуметтік кеңістіктің түсінігін кеңейту, сондай-ақ әлеуметтік капитал ұғымының мазмұнын толықтыру.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: **<u>1) ия;</u>** 2) жоқ.	Диссертациялық жұмыста бірқатар практикалық ұсыныстар берілген, олар жаңашылдық белгілерімен ерекшеленеді және қолданыстағы тәсілдерден мәдени ерекшелігіне, аумақтық айырмашылықтарға және тұрғындар санатының ерекшеліктеріне баса назар аударады. Жұмыста ұсынылған шаралар жаңа болып табылады, себебі олар эмпирикалық деректерге негізделген талдау нәтижесінде қалыптасқан Қазақстан қоғамының әлеуметтік ерекшеліктерін ескереді. Соның ішінде қала мен ауыл тұрғындарының өмір сүру жағдайларының айырмашылығы ескерілген, өңірлік ерекшеліктері есепке алынған, әлеуметтік капиталды арттырудың маңыздылығы көрсетілген, субъективті әл-ауқат көрсеткіштерін қолдану ұсынылған. Мұның бәрі қазақстандық әлеуметтік саясат пен тұрмыс сапасын басқару тәжірибесінде тың бағыттар ұсынады.

		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа ма? 1) толығымен жаңа; **2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);** 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Практикалық ұсыныстардың басым бөлігі диссертацияның эмпирикалық базасына негізделген және Қазақстан контексінде алғаш рет ұсынылып отыр. Бұндай көпдеңгейлі саралау мен нақты ұсыныстар алдыңғы зерттеулерде жиі кездеспейді, сондықтан бұл жұмыс практикалық бағыттылығы және бірегейлігімен ерекшеленеді.
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: **1) жоғары;** 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Диссертациялық жұмыс академиялық жазу талаптарына сай орындалған және ғылыми мәтін мәдениетін жоғары деңгейде сақтаған. Мәтіннің құрылымы айқын, логикалық сабақтылығымен ерекшеленеді, бұл зерттеудің нәтижелерін ұғынуға оң әсер етеді.Біріншіден, мазмұнның ұйымдастырылуы анық: мақсат, міндеттер, болжамдар, әдіснамалық база, қорытындылар бірізді баяндалған, логикалық үзілістер жоқ.Екіншіден, тілдің академиялық стилі сақталған: сөздер дәл, тұжырымдаулар сауатты, терминология бірыңғай қолданылған. Әсерлі сезімтал сөздерді пайдаланбай, ғылымға тән нақтылық сақталады.Үшіншіден, сілтеме аппараты дұрыс жасалған, дереккөздерге сілтеме ғылыми стандарттарға сәйкес келтірілген, негізгі пайымдаулар әдебиеттермен дәйектелген.Төртіншіден, күрделі ұғымдарды қарапайым тілмен жеткізуге қабілет байқалады. Субъективті әл-ауқаттың көп өлшемділігіне қарамастан, мәтін түсінікті, логикалық тұрғыдан ашық және ғылыми тұрғыдан дәлелденген.Сонымен, диссертация жұмысының академиялық жазудың сапасына қойылатын талаптарға толығымен жауап береді, ғылыми жұмыстар үшін қажетті қасиеттердің барлығы сақталған.
11.	Диссертацияға ескертулер		Зерттеудің жалпы алғанда жоғары ғылыми және практикалық құндылығына қарамастан, диссертацияда қосымша нақтылану немесе толығырақ әзірлеуді қажет ететін бірнеше аспектілер бар. Субъективті әл-ауқаттың макроэкономиялық жағдайлар арқылы түсіндірілуі толық ашылмаған. Жұмыс барысында табыс деңгейінің материалдық жағдайы жөніндегі субъективтік бағалаулармен байланысты екендігі көрсетілді. Алайда макроэкономикалық ахуал (жұмыссыздық динамикасы, көші-қон үрдістері, инфрақұрылым қолжетімділігі, экономикалық даму деңгейі бойынша аймақтық айырмашылықтар) қысқаша баяндалады. Экономикалық-статистикалық көрсеткіштерді тереңірек енгізу түсіндіру моделдерінің әлеуетін күшейте алады.

			Диссертацияда бақыт факторларының құрылымы жөнінде маңызды қорытындылар жасалды, алайда субъективтік әл-ауқат өзгерістерінің ықтимал әлеуметтік-демографиялық трансформацияларға қатысты болжамдық сценарийлері бөлек бөлімде қарастырылмайды. Жұмыс бай эмпирикалық мәліметтерді пайдаланады, сондықтан қосымша графиктер мен диаграммалар нәтижелерің көрнектілігін арттырады және оларды түсіндіруді жеңілдетеді. Барлық айтылған ескертулер ұсыным сипатында ғана және диссертацияның ғылыми құндылығын төмендетпейді. Олар зерттеу жүргізудің келешектегі мүмкіндіктерін және оның аналитикалық әлеуетін кеңейту жолдарын көрсетеді. Жалпы алғанда, диссертация аяқталған ғылыми зерттеу болып табылады, PhD дәрежесін алу үшін қойылатын талаптарға сәйкес келеді және жоғары бағалануға лайық.
12.	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)		Докторанттың диссертация тақырыбындағы жарияланымдары жоғары ғылыми деңгейде жазылған және философия докторы (PhD) дәрежесіне үміткер ретінде диссертация дайындауға және қорғауға қойылатын талаптарға сай келеді. Барлық мақалалар тақырыпқа орайлас, ғылыми мәселені анық қоя отырып, зерттеу нысанының негізді түрде таңдалуын және әдістемелік негіздің дұрыстығын көрсетеді. Автор эмпирикалық мәліметтерді сипаттаумен қатар алынған нәтижелерді теориялық үлгілермен салыстыра, халықаралық зерттеулермен байланыстыра талдауға қабілетті екенін көрсетіп отырады. Мақалаларда теориялық және әдістемелік мәселелер жан-жақты зерттелген. Мұнда субъективті әл-ауқат, өмірден қанағаттану теориясы, әлеуметтік капитал теориясы және мәдени құндылықтар моделі жүйелі қолданылады. Қала мен ауыл тұрғындарының арасында байқалған айырмашылықтар, сондай-ақ бақытты сезінудің өңірлік ерекшеліктері нақты мысалдармен сенімді түрде түсіндіріледі. Мақалалардың эмпирикалық негізі мықты. Автор әлемдік зерттеулердің деректері мен ұлттық деңгейдегі ақпараттарды пайдаланады. Қазіргі заманғы статистика әдістері қолданылатындықтан, тұжырымдардың

			сенімділігі қамтамасыз етілген. Әр мақала өзіндік ғылыми маңызға ие, жаңалықтары мол. Ғылыми мақалаларды дайындау сапасы академиялық стандарттарға сәйкес келеді: құрылым анық, стиль сауатты, ақпаратты логикалық тұрғыда ұтымды орналастырады. Осылайша, жарияланған жұмыстары диссертацияның негізгі тезистерін айғақтайды, сонымен бірге докторанттың ғылыми ізденіс жүргізу қабілетін және өз бетінше ғылыми тұжырымдар жасай алатындығын дәлелдейді.
13.	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі ереженің 28-тармағына сәйкес)		Диссертация «Қазақстандағы бақыт деңгейінің әлеуметтанулық өлшемі (қалалық және ауылдық елді мекендер мысалында)» толыққанды, дербес және ғылыми негізделген зерттеу болып табылады. Жұмыс заманауи әлеуметтану мен Қазақстан Республикасының мемлекеттік әлеуметтік-экономикалық саясатының өзекті бағыттарына сәйкес дайындалды. Теңдестірілген мақсаты мен міндеттері, теориялық-әдістемелік негіздері, логикалық құрылымын сақтап, ішкі тұтастығы жоғары деңгейде сақталған. Теориялық маңыздылығы субъективті әл-ауқатты зерттеуге ғылыми көзқарастарды кеңейтуінен, әлеуметтік капиталдың рөлі мен құндылық бағдарлары мен аумақтық факторлар әсерін айқындауынан, сондай-ақ қазіргі Қазақстандағы жағдайға бейімделген субъективті әл-ауқат интеграциялық үлгісін әзірлеуден көрініс табады. Эмпирикалық базаның репрезентативтік сипаты, отандық және халықаралық деректердің қамтылуы зерттеу нәтижелері сенімділігін қамтамасыз етеді. Кері байланыс, факторлық, регрессиялық және кластерлік талдау әдістері ғылыми қорытындылардың дәлелдігін нығайтады. Ғылыми жаңалығы қала мен ауыл халқының бақыттық жағдайын анықтайтын құрылымдық айырмашылықтарды ашу, әлеуметтік капитал, діни сенім және мәдени құндылықтардың ықпалы ерекшеліктерін анықтау, сондай-ақ Қазақстанда субъективті әл-ауқат индикаторларын ұсынуда көрініс тапқан. Тәжірибелік мәні мемлекеттік мекемелер мен әлеуметтік-саяси орталықтарда халықтың тұрмыс сапасын арттыру бағдарламалары мен әлеуметтік инфрақұрылымды жетілдіру жобаларында пайдалануға мүмкіндік береді.

			Рецензенттің ескертулері ұсыныстық сипатта және жұмыстың жалпы оң бағасын өзгертпейді. Осылайша, диссертация PhD дәрежесін алуға арналған диссертацияларға қойылатын талаптарға сай келеді деп танылып, автор аталған дәрежеге лайықты деп саналады. Жұмыс мазмұны, жаңалығы және әдістемелік негізділігі тұрғысынан «8D03101 – Әлеуметтану» білім беру бағдарламасы бойынша PhD дәрежесін беруге толық лайық.

Зерттеу жұмысының мазмұнын талдау негізінде, оның ғылыми жаңашылығы, теориялық және практикалық маңызы, автордың дербестігі, әдістеменің сапасы, алынған нәтижелердің сенімділігі, сондай-ақ докторанттың жариялымдарының мазмұны бойынша келесі қорытындыға келдім: «Қазақстандағы бақыт деңгейінің әлеуметтанулық өлшемі (қалалық және ауылдық елді мекендер мысалында)» атты диссертация толыққанды ғылыми-зерттеу жұмысы болып табылады, ол философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін диссертацияларға қойылатын талаптарға сай келеді.

Жұмыста өзекті мәселелер көтеріліп, ішкі біртұтастық, теориялық және эмпирикалық негіздемесінің жеткіліктілігі сақталған. Сондай-ақ онда субъективті әл-ауқат әлеуметтануының дамуына елеулі үлес қосатын жаңа ғылыми нәтижелер мен мемлекеттік билік органдары мен ғылыми қоғамдастық үшін қызығушылық тудыратын практикалық ұсыныстар қамтылған. Диссертация академиялық жазбаша талаптарға сай орындалып, логикалық құрылымы мен әдістеме құралының дұрыстығы, аргументтердің сенімділігі мен қисындылығымен ерекшеленеді. Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, диссертациялық жұмыс мазмұны, құрылымы және ғылыми жаңалығы бойынша «8D03101 – Әлеуметтану» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алуға толық сәйкес келеді деп есептеймін.

Осыған байланысты, Тленчиева Шырын Мураткызына «8D03101 – Әлеуметтану» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беруге болады деп санаймын.

Ресми рецензент:

NARXOZ университетінің
гуманитарлық мектебінің профессоры,
философия докторы (PhD) _____ **(қолы)** **_____Беймишева А.С._____**
(Аты-жөні)

РАСТАЙМЫН/ЗАВЕРЯЮ
(қолы/подпись)
Кадрлық әкімшілік бөлімінің бастығы/
Начальник Отдела кадрового администрирования

Кадрлық әкімшілік бөлімі
Отдел кадрового администрирования